

LETO XII.

V LJUBLJANI 1. in 15. NOVEMBRA 1942-XXI

ŠTEV. 3-4

Duše v vicaſ

*Nobeden ne verjame, nobeden ne ve,
kaj te uboge duše v vicaſ trpe;
kličejo, vpíjejo na te žíve ljudi:
»Pomagajte, pomagajte, oſ žívi ljudje!«*

*Kako bodo pomagali ti žívi ljudje,
ker na tem svetu preveč za blago skrbel
Kaj ti bo nucalo to posveſno blago?
Boš mogu umreſi, zapuſtíti vse to.*

*Pred Bogom boš mogu rajtengo dat,
pred Bogom boš mogu ti riſtig oſtat,
pred Bogom boš ſtal, se boš tresel ko prot,
ker ſi ſtoril na svetu premalo dobrot!*

Slovenska narodna.

Nad Jegličevim grohom

Se še spominjate? Bili smo še majhni, veselih lic, brezskrbnih obrazov. Tam sredi zelenih cvetnih trat smo stali in sedeli in držali vsak svojo cvetlico v roki. Bila je ivanjščica ali katera po velikosti cveta njej podobna. Z nje smo trgali cvetne lističe lepo po redu in pri tem govorili: pekel — vice — nebesa. V nebesa bi radi prišli, zato smo napeto pričakovali, kaj nam bo prisodil zadnji cvetni listič, pekel ali vice ali nebesa.

Dobro smo se zavedali, da pri tej igri ni mogoče varati, ker bi vsak le sam sebe varal. Kvečjemu si se mogel zmotiti, da si pomotoma odtrgal dva lističa hkrati. Še to zmoto smo takoj popravili. Seveda, zadovoljni nismo bili, če nam je zadnji listič oznanil vice ali celo pekel. Tedaj bi ubrali novo cvetlico in trgali zopet z nje listič za lističem, dokler nam ne bi zadnji napovedal nebes.

Taka je bila otroška igra in zabava, zelo prisrčna in malce otožna. Že otrok torej ve, da poslednji časi človeka ne bodo za vse enaki, da morejo biti za nekatere celo neskončno žalostni. Sluti, da bo nekoč izrečena končna in nevarljiva sodba o nas in našem življenju, takó ali takó, pa naj nam bo po volji ali ne. Zdi se mi, ko da nas je že tedaj ob otroški igri na cvetni livadi sam angel varuh k Bogu vabil in nam pritajeno govoril skrivnostne besede. Komaj da smo slutili njih pomen.

Zdaj smo odrasli in veliki postali in spoznali smo že marsikaj. Vemo, kako čudovita globina in brezprimerna resnoba more biti včasih v otroških igrah in očeh. Povej mi, brat, povej, sestra, mar ni naše življenje kakor skrivnostni cvet pred Bogom in pred ljudmi? In dnevi našega življenja so kakor cvetni lističi. Nevidna roka nam jih trga drugega za drugim, enega po enega dan za dnem, vztrajno in nevzdržno. Tako bo šlo vse do zadnjega lističa — zadnjega dneva. In mi prav tako nenehno odločujemo sebi s svojimi deli, ki jih Bog marljivo sodi, ali pekel ali vice ali nebesa. Eno izmed teh treh. A ker so vice le prehodni čas, nam ostanejo le nebesa ali pekel.

Pekel — nebesa, pekel — nebesa. Veter odnaša listič za lističem — dan za dnevom se zgublja v nepovratnost. Koliko dni življenja še imam, jih je še mnogo ali malo? Kdo mi pove? Nihče!

Prišel bo za gotovo dan, za katerim ne bo nobenega drugega več. Tudi ene ure ne bomo mogli dodati, da bi tako spremenili končno sodbo o svojem življenju. Kar bo, to bo: pekel ali nebesa. Pomote ne bo nobene. Tudi ne bo mogoče ubrati novega cveta, da bi z njim začeli znova igro življenja. Eno samo življenje nam je Bog dal. Kar bomo iz njega naredili, to bo ostalo. Eno samo življenje imamo.

Pekel — nebesa, pekel — nebesa! Skrivnostna je resnoba teh besed. Ena je neizmerno bridka in obupna, druga je neizmerno sladka. Obe določujeta celo večnost, moje večnost.

Tudi danes ta dan odtrgam listič. Kaj bo na njem zapisano, pekel ali nebesa? Kako je s teboj, sestra, ljubi brat? Ko smo bili še majhni, smo morda z večjo resnobo trgali cvetne lističe z ivanjščice, kot pa pustimo danes, da nam minevajo dnevi, da sami ne vemo kako? Če bo šlo tako, bo kmalu ostalo moje življenje ko golo stebelce, brez cveta in brez sadu.

O ti! Jaz vem, kaj moram napraviti! Tam na cvetočem travniku, z ivanjščico v roki, sem moral vedno le zapovrstjo ponavljati: pekel — nebesa, pekel — nebesa. Ni bilo moči, nismo smeli drugače. Sedaj pa, ko mi dnevi iz rok nenehno teko, lahko pekel kar izpustim, če hočem. Vsak dan lahko tako preživim, da bo veljal, da bo zapisan za nebesa. Vsi moji dnevi naj bodo polni dobrih del ko zrelih žlahtnih sadov. Potlej se ne bo več glasilo: pekel — nebesa, marveč samo nebesa — nebesa — nebesa. Kaj potem, četudi se ospe vse moje cvetje! Naj odpade kadar koli že zadnji cvetni listič, moja jesen bo lepa in bogata in z zlatom zahajajočega sonca ožarjena.

Dr. P. K.

Ob očetovem pogrebu

(Spomini na običaje v Slov. Goricah.)

Po pogrebu očetovega najdražjega prijatelja se je odpravljaj moj mlajši brat v bogoslovno semenišče. Napeta tišina je vladala ob uri slovesa. Hipoma pa predrami molk presunljiv očetov vzdih: »Tvoje nove maše jaz ne bom dočakal.«

Slutnja se je spolnila. Čez tri in pol leta je klečal brat ob očetovi smrtni postelji in ves v solzah vzdihnil: »Oče, čez pol leta, vas pa ne bo... Prosim že zdaj za očetovski blagoslov.« Trudno roko mu je položil na glavo in ga pokrižal.

Moči so mu vidno pojemale. Čelo je postalo potno, vedno rahleje je molil z nami: »Ki je za nas križan bil. Sveta Marija... prosi za nas... ob naši smrtni uri...« S kalnim pogledom se je oziral po meni, ki sem mu dajal odvezo, ga kropil z blagoslovljeno vodo in mu nudil gorečo svečo. Še so se pregibale ustnice, molil je z nami rožni venec. Globok, grgrajoč dih, solza v očeh, srce zastane, dotrpel je. Rožni venec smo molili do konca, med tem pa ustavili uro. Vzravnal sem njegovo shušano telo, zaprl mu oči in usta. Mati so potegnili iz predala modro zalepljeno kuverta. Na njej so stale značilne očetove poteze v treh besedah: Moja poslednja volja. Hitro sem odvil in bral v solzah: »Bog naj bo usmiljen moji duši!... K po-

Slomškov grob

slednjemu počitku naj me nesejo domači fantje... Ob grobu naj nihče ne govori. Za kaj dobrega me nima nihče hvaliti, kar sem pa slabega storil, o tem bo pa sodil Bog... Po pogrebu povabite najožje sorodnike na malo sedmino...«

Oba večera so se zbrali molilci ob mrtvaškem odru. Z dostojanstveno resnim glasom se je pokrižal možakar in pozval navzočne: »Molimo za dušni mir in pokoj umrlega očeta!« Z ubranim glasom smo v zboru molili za njim rožni venec. Skrivnost se je namesto »čast bodi« zaključila s prošnjo: »Gospod daj njemu in vsem rajnim večni mir in pokoj, večna luč naj jim sveti, naj počivajo v miru!« Naslednjo skrivnost smo molili v zboru naprej, potem pa spet prvi molilec. Vsak del rožnega venca smo zaključili z desetimi zdravamarijami, v katere se je vpletala prošnja: »Ki se naj usmili te in vseh vernih duš v vicah!« Na koncu vseh treh delov rožnega venca smo molili še očenaše za pokojne, »ki so v tej hiši umrli«.

Po molitvi so mati postregli s kruhom in pijačo. Mirni pomenki so se sukali okoli spominov na pokojnika. Iz teh razgovorov sem najgloblje občutil, na kako veličastno višino dvigne šele smrt skromnega človeka, ki je vse življenje zvesto služil Bogu. Nikdar mi prej ni prišlo tako močno do zavesti, da tudi v javnem življenju neopažen, le za svojo družino skrben oče lahko že s svojim zgledom mnoge vzgaja in vodi.

Okoli enajste ure so se molilci razšli. Ob mrliču sta bedela le dva, ki sta se v straži ob odru menjavala.

V jutru pred pogrebom smo se zbrali vsi domači in sorodniki pred odprto krsto ter zmolili nekaj očenašev za dušo pokojnika, za rajne sorodnike in župljane ter za pozabljene duše v vicah. Drug za drugim smo se poslovili od dragega očeta. Pokropili smo ga z blagoslovljeno vodo in pokrižali. Na hišnem pragu so položili fantje krsto na tla in moški so vzkliknili: »Zdaj pa v miru pojdi iz te hiše v nebeško kraljestvo!«

Med sprevedom k cerkvi so pogrebci molili rožni venec s prošnjami za pokoj »te duše«, »pozabljenih duš v vicah« in »vseh vernih duš«. Prav tako na potu od cerkve na pokopališče.

Ob grobu je pel številni pevski zbor staro častljivo pesem:

O duša, pojdi k svojemu
Bogu, ki té je ustvaril,
le pojdi k Sinu božjemu,
ki tebe je odréšil,
le idi k Duhu svetému,
ki te je posvétíl.

S pogrebnim obredom smo počakali do besed:

To telo zdaj pokópljimo
po krščanski navadi...

Nosilci so krsto dvignili ter jo ob besedah duhovnika: »Vzemi zemlja, kar je tvojega...«, spustili v grob. Eden od sorodnikov je spregovoril kratko: »V imenu domačih se vsem prav lepo zahvaljujem, da ste pokojniku poslednjo pot posodili.« Pogrebci so drug za drugim pristopili, poljubljali grude zemlje in jih metali v grob.

Ako je dom rajnega daleč od župnijske cerkve, se pogrebci zbero na določenem mestu ter v sprevedu molijo rožni venec. Domači jim prirede sedmino, včasih obilno pojedino, včasih le preprosto okrepčilo s kruhom in vinom. Često je sedmina kar v gostilni. Moj dom je blizu cerkve, zato so mati povabili najbližje sorodnike k skromnemu kosilu kar na dom. Pred razhodom smo molili za pokojnika še rožni venec. Kdor se udeleži sedmine, daruje nekaj za maše. Ko se te maše v cerkvi oznanijo, mora duhovnik vedno pristaviti: »plačali pogrebci«. Fantom, ki so ga nosili, je oče v testamentu določil nagrado; tudi to so dali za maše.

* * *

Na Vseh svetnikov popoldne je tudi pri nas po pridigi spreved na pokopališče. Ob cerkvi in pri vhodu v pokopališče je mnogo revežev, ki dobe ta dan obilo miloščine. Zvečer pa v vsaki družini molijo za verne duše vse tri dele rožnega venca, s podobnimi pristavki kakor ob pogrebu. Od večerje pa ostane na mizi nekaj jedi in pijače — za verne duše.

Tako se pri nas spominjamo rajnih ob zadnjem slovesu in na skupni spominski dan.

Slovo od goric

N. N. šestošolka.

Pod goricami je na kupu ležalo suho, izkopano, staro trsje. Kot izkušeno okostje od lakote umrlih. Stari Lakič je obstal na mestu kakor ukovan. Prestrašil se je, da mu ne bi ta hip moči odpovedale.

»Ne še,« je proseče zastokal. »O Bog, samo da še na vrh pridem... Samo to še... Samo še enkrat...«

Stisnil je zobe in se pomaknil naprej. Nekaj ga je sunilo, da se je opotekel do grnade. Naslonil se je nanjo in sopol. Stiskal je oči. Ni mogel gledati skrčenih revežev.

»Vse vas še poznam,« jim je nežno pripovedoval in jih božal po hrapavem, načehljanem lubju. »Ti si šipon. — Mhm, v drugi grabici ob meji si rastel. Priden si bil... Pa ti? Ho; še zdaj si ošaben? Ti para ti... Pa ti nič več ne pomaga. Le skrči se sedaj kot oni! — Saj bom tudi jaz zdaj zdaj padel. Pa sem bil tudi močan... He, he...«

Krenil je s členki po stegnjenem trsu, kot bi potrepljal krepkega, ljubljenega ošabneža.

Potem se je domislil njenega poščipa. Z očmi je preletel ves kup, da bi ga zagledal. Silovito hrepenenje, skoraj moreči strah ga je silil, da se je oprijemal kupa in šel naokoli. Vse je pretipal, pa ga ni bilo...

»Bog...« se je prestrašil in kleknil na kolena. Pokleknil je na zemljo in se krčevito oprijemal trsja, ki ga ni moglo zadržati. Sprožilo se je, da je z glavo udaril po njem in se mu je na čelu odpraskala koža in se je prikazala kot krvava rosa očrnela kri. Nenadna želja in strah sta ga zmučila, da je za hip obstal in sopol.

Zravnal se je na kolena. Še enkrat je z iščočimi očmi premeril ves kup in zastokal:

»Mora biti... Mora...«

Z mrzličnimi rokami je lovil trsje in ga razmetaval okoli sebe. Trdo lubje se mu je zajedalo za nohte in mu praskalo kožo. Pa ni čutil. Težko je dihal in se obupno oziral za njim. Potem je znova premetaval in trepetal. Do dna je prekopal kup. Zagledal ga je med deseterimi. Križem so ležali drug čez drugega, toda zagledal ga je.

»Ho... tu... si...«

S trepetajočo roko je segel ponj. Ni ga nasilno potegnil. Z desnico ga je prijel za koren, z levico je odpiral druge.

»Jej, jej, jej...« je brundal in se tresel kot srečno dete. »Pa te imam...«

Dvignil ga je čisto k očem, skoraj na usta ga je pritisnil. Rožičasto rdeči popki so se rumenkasto odpirali, kot bi hoteli vsak hip vzbrsteti.

»Glej... Ali te niso mrtvaki nad teboj zmečkali? Brsteti hočeš...? Ne, ne... Sedaj ni čas za naju. Saj bom sedaj tudi jaz umrl,« mu je pripovedoval kot umirajočemu otroku. Dvignil ga je v zrak in obrnil proti bregu. »Viš, tam gori raste na tvojem mestu nov trs.«

Zravnal se je, vzel trs v naročje in hitel na breg. V sredi brega se je zasopel. Zamotilo se mu je, da se je zazibal. Šel je po sapo, nagnil se je naprej in se zaletel dalje.

Veter je potegnil preko vrhov. Nenaden in silen, da so zaječali topoli in se nagnili na stran. Z vrhov jagnedi je pometal ptice. Premetaval jih je po zraku kot odtrgano listje. Lovile so se s perutnicami in se spuščale v zatišje...

Med koljem v goricah je piskalo, kot da je nekdo z vso silo pihnil med napete strune. Lakič je stal in gledal. Preko njih in travnikov je naglo šla senca. Oblak, črn kot saje, je lezel na sonce...

»Sedaj se ne bom mogel več vrniti,« je pomislil. Zavedel se je, da zadnjikrat gleda svoj breg. »Poslavljam se... Ne bom več prišel, veste,« je vzdihnil in mahnil z roko proti grabi. Mahnil se mu je s slovo. Zdelo se mu je, da ga breg kliče. Zdelo se mu je, da je doli pri pilu v lipah zavajkalo: Nee...

Nad goricami je zagrmelo. Globoko in oddaljeno. Kot da prihaja glas duhov iz dna zemlje. Velike, debele kaplje so padle Lakiču na obraz. Dvignil je roke proti nebu in zaprosil:

»Ne toče, Gospod!«

Potuhnil se je in skočil pod kap kleti. Naslonil se je na mrežasta vrata in jih odrinil. Ko je odklenil vrata, ga je veter z vso silo sunil v temačno klet, da je zakrilil z rokami. V hipu ni več čutil one čudežne moči v sebi.

»Kako sem le mogel priti?« In se je prestrašil: »Moj Bog, če bi mi prej posle moči...«

Od strahu se mu je razlila po telesu vroča mrzlica. Klecnil je. Padel je na tla. Napel se je, da bi se dvignil. Ni šlo. Svinčena teža mu je ležala na tilniku in ga tiščala k vlažnim tlom. Potem ni več poskušal. Stegnil se je na trebuh, glavo je položil po strani. Mrzla tla so mu hladila vroča senca. To mu je prijalo. Ležal je tako brez misli, top. Veter je mučil škripajoča mrežasta vrata in v sunkih metal dež na sredo kleti. Med bregovi je donel grom. Lakiču se je zdelo, da se klet maje.

Trznil je. Krčevit drget ga je stresel.

»Ne še... Jezus, ne še...«

Vzpel se je kot bičana kača. Prste je zagrebel v tla, da bi se dvignil. Nog ni več čutil. Kot da ga od pasu naprej ni več. Grenko mu je nategnilo ustnice:

»Tako, da sem... že v zemlji...?«

Stegnil je desnico. Grabil je z njo po zraku.

»Samo požirek... Samo to še, Kristus...«

Prijel je trs. Dregnil je v slatinščak, da se je prevrnil in se skotalil. Do njega pa ni prišel. Obrnil je trs in z zakrivljenim stebлом bezal steklenico k sebi. Ni se zavedel, kako dolgo je to trajalo.

Ko se je prikotalila do njega, se je z vso težo vlegel nanjo. Zdelo se mu je, da prihaja iz vina čudežna toplina. Drugega ni čutil nič več. Besede so mu tudi vse umrle. Samo srce je udarilo, da se je skrčilo.

Odmašil je čep, dvignil steklenico proti luči, nagnil na usta in pil, da je grgralo po stisnjenem goltancu.

»Še enkrat... Potem pridem,« je šepetal kot v sanjah.

Potlej mu je roka omahnila. Steklenica se je prevrnila, iz ozkega vratu je burkalo vino na tla. V tankih potočkih je teklo proti vratom in se izlivalo v mlako, ki jo je napravil dež. Groma, ki je preklal oblake in stresel zemljo, ni več slišal. Ni vedel, kje je...

Ona mu je ponudila roko. Stegnil je trs, da ga je z njim potegnila k sebi. Čul je prekrasno godbo in vozil se je v baržur bleki po zraku. To je bilo tako krasno... Sama žitna polja so valovala med nemirnimi brezami, neizmerne gorice so dozorevale in klopotci so drdrali... Šel je samemu božjemu soncu naproti.

(Iz novega romana Stanka Kocipra, Goričanec.)

Ob vrbi...

*Ob vrbi otožno slonim,
v valove zelene strnim,
v valove šumeče...*

*Nad vodo se nagnem lahnò,
da čula šepetanje bi to,
o sreči bežeči,*

*Upogiblje se vrba do tal,
in liste poljublja ji val,
z njo tajno šepeče...*

*ki uživala jo v nekdanjih sem dneh,
na dragih domačih še tleh,
v mladosti ljubeči.*

*Na vrbi mi list zatrepče
in valček lahno zašumi:*

»Vsa sreča le v Bogu živi.«

Alma.

Iz pastirskega lista ljubljanskega škofa

Predragi v Gospodu! Združimo se v molitvi svetega rožnega venca vsak dan. Vsakdanja molitev svetega rožnega venca bo naše krščansko delo za resnično osvobojenje iz vezi greha v svobodo otrok božjih po Mariji, katera bo s svojo deviško nogo strla vse pogubne naklepe peklenske kače.

Po Mariji, Kraljici sv. rožnega venca in Srednici vseh milosti, naj vas vse, vaše domove in družine, vaše drage, raztresene po svetu, napolni z milostjo in obilno blagoslovi Bog Oče in Sin in Sveti Duh. Amen.

V Ljubljani, na praznik Kristusa Kralja, dne 25. oktobra 1942.

† Gregorij,
škof.

Slapar Pavel

Fatima

3.

»Moj dom so nebesa.«

Bilo je 15. maja l. 1917. Desetletna Lucija, devetletni Francek in šestletna Jacinta so pasli svojo malo čredo v irijski dolinici, ki je kake pol ure oddaljena od Fatime. Otroci so bili preprosti, nedolžni in neuki. Vsi trije so se doma učili katekizma od staršev. Brati ni znal še nobeden. Od vseh treh je bila edino Lucija že pri prvem obhajilu.

Okrog poldneva so kakor po navadi prekinili igre, poklekali in molili rožni venec. Njihova molitev ni bila posebno goreča in zbrana. Imeli so navado, da so se včasih domenili tako, da so izgovarjali samo prvi besedi zdravamarije, vse drugo pa do naslednjega očenaša kar izpuščali. Na ta način je bil rožni venec hitro pri kraju.

Tudi omenjenega dne so napravili tako in se spet začeli igrati. — Nenadoma se je zemlja potresla. Vsi trije so se prestrašeno spogledali. Sonce je bilo visoko. Nobenega oblaka ni bilo na obzorju.

»Za gorami se pripravljajo k nevihti. Najbolje bo, če zremo domov,« pravi Lucija.

Otroci stečejo k čredi, da bi jo gnali proti domu. Medtem se zabliška. Otroci se prestrašijo. Nekaj mrzlega jih je spreletelo.

Plašno se ozirajo naokrog. Pozornost jim obstane nad majhnim pritlikavim hrastom. V višini, za dober meter od tal, stoji nad grmom prečudno skrivnostna postava lepe gospe. Njene oči so žareče, njen obraz ljubezniv. Vsa postava žari v svetlobi.

Lucija, Francek in Jacinta

Otroci hočejo zbežati. A prijazen glas jih kliče in vabi:

»Ne bojte se! Nič hudega vam ne bom storila.«

Lucija se prva opogumi in vpraša:

»Od kod pa ste?«

»Moj dom so nebesa,« je bil odgovor.

»In po kaj ste prišli?« nadaljuje Lucija.

»Da vam naročim, da pridite do oktobra vsakega trinajstega v mesecu ob tej uri sem na ta kraj. Tedaj vam bom povedala, kdo sem in česa želim od vas.«

Lucija de nato:

»Prihajate z nebes... ali bom jaz prišla v nebesa?«

»Da,« odgovori prikazen.

»In Hiacinta?« — »Tudi.« — »In Francelj?« —

»Tudi, seveda,« reče gospa in ga pogleda z ljubeznivim, nekoliko očitajočim pogledom: »Tudi, a prej bo moral zmoliti še veliko rožnih vencev.«

Prikazen jim naroča, naj pogosto in pobožno molijo rožni venec, nato pa nadaljuje:

»Ali hočete prinašati žrtve in sprejeti radovoljno vse trpljenje, ki vam ga bo poslal Bog, v zadoščenje za tako velike in številne grehe, ki žalijo božje veličastvo, za spreobrnjenje grešnikov in v spravo za bogokletje?«

Namesto vseh treh je odgovorila Lucija sama:

»Da, da. To hočemo!«

Oči vseh so bile nepremično obrnjene v nebeško prikazen. Imela je belo obleko in okrog vratu zlato ovratnico. Ogrinjalo, prepleteno z zlatom, ji je pokrivalo tudi glavo. V rokah, ki so bile sklenjene kakor za molitev, je imela rožni venec. Na koncu rožnega venca se je videl srebrni križ. Na lepem obrazu sta odsevali ljubezen in žalost.

Pri besedah: »Moral boste še mnogo trpeti, a milost božja vas bo podpirala in krepila« — se je skrivnostna gospa oddaljila proti vzhodu in izginila.

Prikazen je trajala vsega skupaj kakih deset minut.

Otroške duše so kipele od veselja. Samo za kratek hip pogledajo k čredi, ki se ni preveč oddaljila, potem se pa začnejo pogovarjati o tem, kar se jim je bilo pripetilo. Zemlja jih kar nič več ni zanimala. Saj so prišli v stik s samimi nebesi! Lucija predlaga, da bodo vsi trije molčali o vsem, kar so bili videli. Predlog je bil sprejet.

Zamišljeni se napotijo domov. Hiacinta vzklika: »Kako lepa gospa! O kako je lepa!«

»Stavim, da ne boš znala držati jezika,« ji oponese Lucija.

»Ničesar ne bom govorila. Bodite brez skrbi!« zagotavlja Hiacinta.

Preden se razidejo, si še enkrat obljubijo molčečnost.

O *Fátimi* je zdaj tudi v slovenščini izšla posebna knjiga. Napisal jo je Srečko Zamjen in založila Mladinska založba. Naš škof dr. Gr. Rožman ji je posvetil kratek uvod, v katerem pravi: »Ob tej knjižici, ki prijetno pripoveduje zgodbo Marijinih prikazovanj v Fátimi, imam to iskreno željo, da bi jo vsi verni Slovenci brali in vdano sprejeli Marijino sporočilo: rožni venec in pokoro.«

Tudi »Naša Zvezda« knjigo vsem toplo priporoča. Iz nje so vzete tudi slike k izbranim zgodbam, ki jih bomo kljub novi slovenski knjigi do konca leta priobčevali, da bi vsi spoznali »Marijino besedo sodobnemu svetu«.

Zahvala sv. očeta Marijinim kogregacijam

SEGRETARIA DI STATO

Di Sua Santità

No 45840

Dal Vaticano, die 12 Junii 1942.

Exc.me ac Rev.me Domine!

Augusto Pontifici haud obscurum incensae fidei et religionis indicium fuit sertum precum piorumque operum, quod sodales Marialis Congregationis Dioecesis Labacensis protulerunt, cum Is XXV episcopatus conderet annum.

Sanctitas Sua ex hujusmodi obsequii et studii officio suave hausit solatium atque, amoris vicem referens, multum optat, ut adolescentes, qui sub signis Deiparae christianam disciplinam colunt, Deo deditam, puram et actuosam agant vitam iidemque egregiam Ecclesiae spem fulciant et foveant.

Hoc autem in auspiciis Beatissimus Pater dilecto et lecto agnini Apostolicam Benedictionem impertit.

Interea qua per est observantia me profiteor

Excelletiae Tuae

addictissimum

Aloys. Card. Maglione.

Exc.mo ac Rev.mo Domino

D.no GREGORIO ROŽMAN

Episcopo Labacensi.

Kdor nam najlepše to pismo prestavi, dobi za nagrado novo serijo Vatikanskih znamk.

Drf

Množica se mi smili . . .

Na treh straneh prodreš z lahkoto v papeževo državo — Vatikansko mesto v Rimu: v cerkev sv. Petra, na vatikansko pošto in v urad za vojne ujetnike in internirance.

Seveda sem bil radoveden, kako kaj delajo v tem velikem in važnem uradu. S prijateljem sva sklenila, da si ga ogledava. Ko Švicarjem ob vhodu v papeževo državo raztolmačiva, da greva v ta urad, se strumno postavijo v pozdrav in že nama je odprta pot tja, kamor jih stotine na dan žene srčna potreba in hrepenenje, da bi svojim ljubljanim v daljavah mogli poslati pozdrave ali pa jih nestrpnost pričakujejo.

Iz življenja kongregacij

Počitniško delo v kongregacijah. Ljubljanske kongregacijske družine so skušale ostati žive tudi med počitnicami. Poleg rednega dela v domačem družinskem krogu so imele tako dekliške kot fantovske kongregacije dva skupna shoda.

Dekliška shoda sta bila: 16. avgusta v Lichenturnu in 20. septembra pri Uršulinkah. Na obeh smo najprej imele v kapeli kratek nagovor (gg. prof. Košir in Orehar) in litanije, nato pa v kongregacijski dvorani ali kar na dvorišču domačo prireditev in razvedrilo. Obakrat je bilo prav lepo in nas je prišlo nad dve sto.

Fantovska shoda pa sta bila: 16. avgusta v Marijanišču, kjer smo po nagovoru g. škof. referenta kanonika dr. T. Klinarja najprej sprejeli v svoje vrste več novih članov, potem pa skupno obnovili posvečenje in prepevali litanije in pesmi Matere božje, 27. septembra pa pri sv. Jožefu, kjer smo se po cerkveni slovesnosti (govor g. p. Ramška in litanije) udeležili lepega sestanka domače kongregacije.

Ti skupni shodi in sestanki, kakor tudi neprekinjeno delovanje v krogu domačih kongregacij nam seveda niso

popolnoma nadomestili zborovanja, taborjenja in Zingarice, vendar pomenijo svetle točke naših letošnjih počitnic in novo vez med kongregacijskimi družinami.

Misijski drobiž

»Družba za širjenje vere« je misijonska organizacija za vse vernike. Vsak, ki je izpolnil deseto leto, more po želji Svete stolice postati član te vesoljne misijonske organizacije. Če bi se DŠV res izvedla po vseh škofijah in vseh župnijah in bi zajela vse katoličane, bi bila njena pomoč pri misijonskem delu odločilnega pomena. Tudi vsak katoliški dijak zlasti še kongreganist mora biti član DŠV.

Muslimanska delavnost. Ko je nam vojna vihra zastrla pogled v misijone, so muslimani na delu. Na Japonskem, kjer je bilo do sedaj le 300 muslimanov japonske narodnosti in 4800 priseljencev, se je začela silna propaganda. Številni listi delajo reklamo za islam, poudarjajo njegovo moč in delavnost. Sredi Tokia je v zadnjih letih zrastle muslimanska mošėja in prav tam je bila ustanovljena propagandna centrala za islam.

Behatna ura

**Pokristjanjenje nara-
voslovnih znanosti.** Zanimivo razpravo s tem naslovom je napisal univ. prof. dr. J. Janžekovič v 4/5. št. letošnjega »Časa«, str. 49—66. Žačenja jo takole:

»Ako listamo naše znanstvene revije, čas

Radovedno gledava na levo in desno: Petrov muzej, vrtovi, ozadje Michelangelove katedrale, vrtovi, papežev kolodvor, vrtovi, palača sv. Karla, vrtovi... Lepo je tam in mirno vse. To palačo je Pij XII. dal vso predelati za največji dobrodelni urad katoliške Cerkve, ki ga je sam opisal s sledečimi besedami: »Hudo nam je zaradi družin, ki trepetajo in se boje za usodo svojih dragih, ki so daleč in vsi nesrečni. Kljub velikim žrtvam smo se odločili, da uvedemo in razvijemo novo ustanovo, ki naj sprejema in oddaja sporočila in vesti, pa ne samo za neštete vojne ujetnike, ampak tudi za begunce in sploh vse tiste, ki so se v tej nesreči morali žalostno ločiti od svoje domovine in družine. Na ta način bomo imeli srečno priliko, da bo ob srcu skupnega očeta bilo tisoče in tisoče src, ki v svetovnem viharju nežno čutijo, ki v tej strašni napetosti trpijo zaradi negotovosti o usodi svojih dragih, ki od veselja zaigrajo, če so dobila veselo novico ali pa se udano sklonejo, kadar jih zadene težka vest...« Resnično, tako more govoriti le Kristusov namestnik na zemlji!

In napoved je postala resnica. V palači sv. Karla sredi vatikanskih vrtov dela že dobro leto več sto uradnikov, duhovnikov, redovnikov in redovnic, da po naročilu tistega, ki je kot papežev nuncij med prejšnjo vojno lajšal bedo ujetnikov, vdov in sirot, v istem smislu pregledajo bedo vsega sveta v novi vojni in jo pomagajo lajšati na njegove stroške in z najvišjo njegovo avtoriteto. Niso pa pozdravov in sporočil, ki jih gre mnogo tisoč vsak teden skozi ta papežev urad deležni samo italijanski vojaki-ujetniki, ampak prav tako tudi francoski, angleški, nemški itd. Ne odzivajo se na pozive papeževega radia le ujetniki iz Italije, ampak prav tako iz Egipta, Avstralije, Indije, Poljske, Rusije, da z vsega sveta. In to ne samo vojaški ujetniki, ampak tudi civilni, družine interniranih Judov, svojci pogrešanih otrok itd.

Zares, ko sva stopila v te prostore, ki jih označuje veselo ozračje katoliškega univerzalizma, pa naj se že javlja v govorici raznih jezikov ali v uniformi raznih redov, sva se začutila, kakor da sva prišla v nekako najmodernejšo središče mesta. Predsednik vsega urada je ruski konvertit škof Jevremof, vodil naju je nemški jezuit p. Riedel, sprejeli so naju v posameznih dvorinah duhovniki različnih narodnosti. Vse hiti tujcu v pozdrav, kakor da komaj čaka, da tudi njemu pomaga v stiski, ki ga je prignala v to znamenito poslopje. In četudi je ta stiska samo velika radovednost, koliko stori papež za omiljenje sedanje bede.

Drugič bom povedal, kako se vrši uradovanje v teh prostorih, kako prihajajo vesti v ta najno-

vejši papeški urad in kako jih oddajajo po vsem svetu. Danes naj omenim samo še to, da me je zelo presunila velika stenska slika Pija XII., ki je nameščena v največji dvorani — nekdanji kapeli palače sv. Karla. Z leve in desne se stegajo k namestniku Kristusovem proseče roke, on pa, kakor da bi z razpetimi rokami hotel od neba izsiliti blagoslov, stoji sredi teh v prošnjo stegnjenih dlani in tvori med njimi živ križ-simbol nesreče in vir za njeno uteho...

J. Riboulet

Nasveti za duševno delo

Moli pred študijem. — Znani mislec Gratry ni nikdar pozabil besede, ki mu jo je kot drugošolcu povedal duhovnik: »Kadar ti bo šlo težko, prosi Boga za pomoč in pomagal ti bo.«

Kako je to lepo, če vse delo gradimo na temeljih božje ljubezni. Koliko več bo v takem študiju miru, jasnosti in tolažbe. »Brez mene ne morete ničesar storiti,« je dejal Gospod. On je luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na ta svet. Tega so se zavedali veliki učenjaki in so poklekali pred svojim delom. Ozanam je vedno pokleknil, preden je začel svoja predavanja na univerzi. V zapuščini znamenitega krščanskega filozofa Olle-Laprune so našli zapiske, iz katerih sledi, da je bila vsako jutro njegova prva misel za Boga.

Škof Dupanloup je menil, da ne more dobro delati, če svojega dela ne posveti z obilno molitvijo. »Moj veliki in ponižni sklep je, da bom vsaj malo po notranje živel. Štiri ure dnevno hočem posvetiti molitvi: dve zjutraj in dve zvečer. V tem času hočem biti sam zase kakor kak kartuzijanec. Brez tega sem nekoristen in brez uspehov; ne dam Bogu in Cerkvi tega, kar bi moral.«

Posnemaj vélike učitelje. Vsak dan pred duševnim delom prosi Boga, naj razsvetlji tvojo dušo z žarki večne modrosti.

Moli med in po študiju. Kadar je veliki učenjak Tomaž Akvinski zadel na težave pri svojem duševnem delu, je šel v cerkev pred tabernakelj. Svoje spise je večkrat polagal na oltar. Sam je svojemu spovedniku izjavil, da se je več naučil v cerkvi pred tabernakljem in v sobi pred križem kakor iz vseh knjig.

Znameniti slikar Lippi je zato slikal tako čudovite Marije, ker je osebno živel globoko versko življenje. Drugi umetnik Albert Dürer je izjavil, da umetnik ne more sam iz sebe izvrševati zares

in njegove predhodnike Rimski katolik in Katoliški obzornik, odkrijemo zanimivo izpremembo. Kako pogosti so bili nekdanj članki o razmerju med vero in znanostjo! Koliko se je pisalo o darvinizmu in o drugih oblikah razvojne podmene, pa tudi o vprašanjih iz fizike, astronomije, kemije. Vedno je šlo za sporno zadevo, kako se skladajo izsledki teh ved z verskimi resnicami, s svetim pismom. Take razprave so postale danes v naših znanstvenih listih prava redkost, in to že precej let nazaj. V ospredju so gospodarska, družabna, narodnostna vprašanja, razpravljanje o razmerju med vero in vedo pa kakor da ni več pereče. Kaj neki se je zgodilo? Drugi sodrudniki, druga uredništva? Ne, vzroki so globlji ter posegajo daleč preko mej naše domovine. Katoliška apologetika se je vsepovsod preusmerila. — Umaknila je svojo bojno črto, ki je odbijala napade, prihajajoče s področja naravoslovnih znanosti, umaknila, ker ji je zmanjkalo nasprotnikov...

Tako je med resnimi znanstveniki. V dnevnem časopisju, »poljudni znanosti«, »javnem mnenju« in seveda tudi dijaških »debatnih urah« pa tega preobrata dostikrat še ni opaziti. Da si prihraniš nepotrebno vprašanje ali ugovor, misleč, da si Bog ve kako moderen, beri to razpravo, da tudi šolske debatne ure postanejo bolj sodobne.

Nové knjige

Vrečar, Kristus kraľuj. Ze prva izdaja tega molitvenika nas je navduševala. Druga izdaja je še bolj popolna:

ima poseben liturgični koledar in prevod »skupnih svetniških maš« (commune sanctorum), česar do zdaj pri nas še noben molitvenik ni imel. Nova, izvirna je tudi oprema St. Kregarja. To je zdaj naš najboljši in najpopolnejši molitvenik.

Tomaž Kempčan, Hoja za Kristusom. Priredil Aleš Ušeničnik. (Ljudska knjigarna 1942.) — »Najlepša knjiga, kar jih je izšlo iz človeških rok, zakaj sv. pismo je izšlo iz božjih rok,« kot je nekdo zapisal. Od prvega slovenskega prevoda iz l. 1719 (oče Hipolit) vodi veliki holadski mistik Thomas a Kempis slovensko ljudstvo že dobrih dve sto let; pričujoča knjižica je že slovenska 7. izdaja. Delo je izšlo v ličnem molitveniškem formatu, da je primerno tudi za branje v cerkvi, to tem bolj, ker so poglavja, ki imajo značaj molitve, tudi v kazalu še posebej označena. Tudi za dijake, ki sicer na podobne stvari gledajo čisto zviška, je knjiga nad vse primerna. Njena velika vrednost je v tem, da najde v njej ob vsaki priliki tako izobraženec kot preprost človek »krepčilne vode duhovnega življenja«. In kakor je pobožni avtor ob koncu vzkliknil v svoji ponižnosti: »Bogu hvala! Amen.«, tako moramo reči tudi mi v veliki hvaležnosti, da nam je Bog naklonil po njej obilo svoje milosti in veliko spoznanje: »Kdor hodi za menoj, ne hodi po temi.«

Weiser, Luč z gora. Z velikim veseljem je naša mladina sprejela prvo izdajo te povesti. V nekaj letih je bila prva izdaja popolnoma razprodana. Sedaj smo jo dobili v drugi izdaji. Za-

velikih umetnin. »Samo Bog pozna to skrivnost in tisti, ki mu jo On razodene«.

Znani glasbenik Weber ni nikdar začel novega dela, če ni šel prej k sv. obhajilu. Na rokopisu Oberona, ki so ga ohranili v Petrogradu, je na zadnji strani opomba: Dovršil v božji navzočnosti... Vse partiture glasbenika Haydna nosijo na prvi strani napis: In nomine Domini, ali Soli Deo Gloria; na koncu pa: Laus Deo. Nekoč je prišel k Haydnu nek skladatelj in ga je vprašal, kako more toliko in tako hitro in lepo skladati. »Vstanem zelo zgodaj,« mu je odvrnil umetnik, »potem se oblečem, nato poklekнем in prosim za uspeh pri delu Boga in Mater božjo. Nato sedem h klavirju. Če ne gre, zopet poklekнем in toliko časa molim, da dobim znova navdihnenje.«

O znamenitem slikarju Overbecku je zapisal Montalembert po nekem obisku pri njem: »Nikdar ne vzame v roke čopiča, ne da bi se prej z molitvijo približal Bogu. Njegova dela so polna svetosti in drugačnih tudi slikati noče.«

Po dovršenem delu so se ti veliki duhovi znali tudi Bogu zahvaljevati. Nekoč je bila pri veliki Haydnovi proslavi zbrana vsa odlična dunajska družba. Ko so mu prirejali navdušene ovacije, se je Haydn dvignil s sedeža, pokazal proti nebu in izrekel počasi: Vse to mi je prišlo od zgoraj.

Tudi ti nikar ne pozabi po svojem študiju moliti in se hvaležno obrniti k izvoru vse resnice, dobrote in lepote s prošnjo, da bi nikdar svojega znanja ne uporabil za zlo.

Bellouard-Sušnik R.

Dekle, ki sanjaš!

V tistem mraku luninega svita strmiš skozi okno, ne meneč se za stvari, ki se godijo okoli tebe. Oči imaš široko odprte ter izgubljeno zro v večnost, obraz mil, globok in žalosten. Kaj premišljuješ? Kdor bi te opazil, bi najmanj mislil, da si filozofka ali pa pisateljica!

Sanjaš? Če sanjaš tjavendan, ali ni to izguba časa, lenarjenje, ki ne vodi do nobenega uspeha. Čas, ki ga tako uporabljaš, te odvrča od resničnega življenjskega udejstvovanja. Čemu sanjaš? Ali te zanima zgoščena megla, ki pada na zemljo? Sanjaš, ker si ne upaš resnici pogledati v obraz. Celo zatruješ, da ti je sanjarjenje v tolažbo. V resnici pa ti je še huje, ko se zopet znajdeš s svojimi mislimi v solzni dolini. Sanjaš, ker hočeš zbežati pred resnico, in želiš videti samo lepe stvari, ki bi te naj obvarovale pred vsakdanjo umazanijo. Ali je to

življenje? Živeti se pravi, neustrašeno gledati življenju v obraz, kljubovati vsem viharjem, ki se vate zaletavajo. Čemu je treba življenje še bolj pačiti, kot je v resnici? Povej, ko tako bahavo gledaš skozi okno, kdaj je bil sanjač izboren javni delavec, globoki mislec, nepremagljivi zmagovalec? Življenje zahteva borbenih ljudi, požrtvovalnih, nesebičnih delavcev, ki so zmagovalci svojih idej. Zatrjuješ, da je vsak vernik sanjač. Dalje praviš, da vsak, ki obsoja sanje, istočasno obsoja tudi vero... Verovati se ne pravi sanjati, ampak priznati življenjsko resničnost. Vendar ne moreš reči, da so sanje, če zatrjujem, da Bog resnično biva. Ravno tako resnice o Jezusu Kristusu, o nesmrtnosti duše, o naši usodi v večnosti niso prazne sanje. Verem človek ni sanjač, ker je nevidnost večja resnica kakor vidnost. Sveti Pavel pravi: Vse, kar je vidno, je minljivo, kar se ne vidi, je večno. Glej! Kadar moliš, ne sanjaš, temveč trdno upaš, da boš uslišana. Iščeš razsvetljenja, tolažbe, pomoči, potrpežljivo čakaš, goreče sklepaš roke proti nevidnemu Bogu v prepričanju, da ne prosiš zaman.

Verovanje je mogočno in neskočno dejanje. Pogledaj primer v naravi! Kdor na polju seje, ne sanja, pač pa je trdno prepričan o ugodni žetvi. Če bi sanjal, bi zastonj upal na dobro žetev. Zakaj? Ker ne bi bilo nobeno zrno vrženo v brazdo. Vidiš razliko? Uvidiš, čemu te toliko prijateljev prosi, da ne izgubljaš svojega življenja s sanjarjenjem? Svoje življenje izpopolnjuje raje z gotovostmi, ki bodo trajne zvezde, ne pa s svitom, ki si ga sama prižigaš in ustvarjaš s svojimi minljivimi željami. Dobro pomni: edino vera dela apostole drzne, borbene, ki vztrajajo, dokler ne zmaga katoliška resnica. Neuspehe pa znajo junaško prenašati. Sanje pa v vseh primerih vzgajajo same slabiče. Vera daje moč, ohranja, hrani, oživilja, sanje pa človeka izčrpavajo, medlijo.

Če te kdo zaloti pri tvojem sanjarjenju, ga moreš trenutno prevariti, da razmišljaš o katoliških resnicah... Sanjač je zaspanec, ki preživlja ves dan v polsnu. Njegov pogled ni nikdar popolnoma jasen. Ali misliš, da je Jezus v svoji priliki podaril pet talentov delavcu zato, da bi čas svojega življenja prespal ali presanjal? Ali misliš, da je to zadosten odgovor, če boš rekla Bogu, ko bo zahteval od tebe življenjski račun: Učitelj, sanjala sem!? Izključi iz svojega življenja nepotrebno sanjarjenje, ki ti kraje čas, pogublja dušo in te popolnoma onesposablja za delo. Glej Kristusa! On naj bo tvoj najvišji zgled! Kristus ni sanjal ne v delavnici, ne v templju, ne v Getzemani, ne na križu. Namesto sanjarjenja je imel važnejše poslanstvo. Tudi tvoja naloga je delo za večnost ne pa brezplodno sanjarjenje.

služi vso pozornost. Krasna povest v privlačnem slogu je namenjena mladini posebno v sedanjih časih. Če hočeš razveseliti svojega tovariša, mu podari za god ali drugo priliko to knjigo. Je vredna ponovnega branja. Dobiš jo v Ljudski knjižarni, broš. 14 lir, kart. 17 lir.

Farkaš, Papež Pij XII. za mir in pravičen red. Male rakovniške knjižice vsi poznamo. Majhne so, a veliko povedo. Najnovejša nam govori o sedanjem svetem očetu in njegovem prizadevanju za mir in pravičen red. Zdaj, ko že vsak ve kaj povedati, česa je papež kriv, bi bilo pošteno in prav, papeža samega o tem vprašati. In v tej majhni knjižici so s potrebnimi pojasnili zbrani odlomki njegovih okrožnic, govorov in nagovorov. Vsak katoličan bi jih moral poznati, papežu in Cerkvi v obrambo, sebi pa v potrdilo in vodilo.

Dr. Fran Bradač, Slovar tujk. (Ljudska knjižarna 1942.) To je slovarček, ki je važen pripomoček vsakemu inteligentu, zlasti še dijaštvu. Na dobrih 200 straneh je sestavljalec zbral najvažnejše tujke in fraze, ki jih dnevno zasledimo v literaturi ali v govoru. Slovar je dokaj izčrpen in navaja besede načelno po izgovarjavi. Važen je še tem bolj, ker nam je v pomoč tudi tedaj, kadar bi radi našli za kako tujko ustrezen slovenski izraz. Saj je vendar potrebno, da svoje besedišče namesto s tuji mi napolnimo z živimi slovenskimi izrazi. Cena broš. 36 lir, vez. 44 lir.

Darujte v tiskovni sklad
NAŠE ZVEZDE

Kii-ve-kenojeva sinova

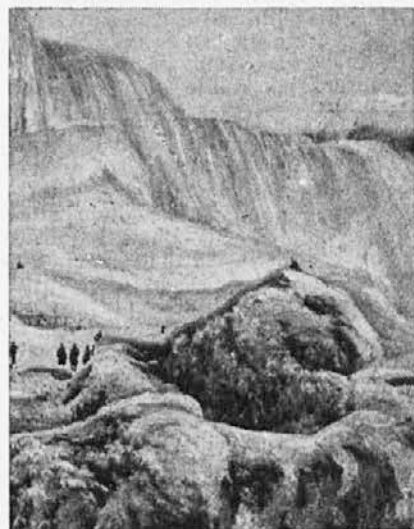
Bilo je jeseni. Vetrovi so se podili in pometali prazne dvorane smrekovih gozdov. Indijanci so obrnili hrbet trgovski naselbini in odšli, otovorjeni z zimskimi zalogami, proti svojim loviščem. Ogromna bremena so morali spraviti več ko 300 km daleč. Po jezerih so jih vozili, od jezera do jezera pa nosili po boljših in slabših poteh. Krdelo se je razdelilo po družinah in te so se razkropile po pokrajini in čakale, da mine zima, ki na daljnem severu traja šest do sedem mesecev. Večina družin se je selila tako, da je naložila najprej del svojih stvari v običajne, nekoliko več ko tri metre dolge čolne in jih spravila na določeno mesto, potem pa se vrnila po ostanek. Kii-ve-keno pa ni hotel storiti tako. Zložil je vso svojo prtljago v tovorni čoln, ki je bil tako velik, da bi ga dva moža le s težavo nosila. On pa je vse nosil sam. Bil je visoke, močne postave, ki je celo med njegovimi visokoraslimi rojaki vzbujala pozornost. Le manjše stvari je zložil v drug manjši čoln iz lubja, ki sta ga oskrbovala oba sinova.

Vse je šlo gladko. Napravili so, kakor so pač okolnosti dopuščale, po trideset, včasih pa tudi samo po osem kilometrov na dan, dokler niso dosegli mesta, kjer naj bi prezimovali.

Napravili so taborišče, nalovili in nasolili rib, nalovili divjačine in predelali meso, da bi ostalo. V prostih urah so križarili po pokrajini in napravljali steze. Kmalu je resasto travo pobelila slana in izdajala pota lisic in risov. Ob robovih močvirij se je tvorila že tanka ledena skorja. Sedaj so nastavili pasti in začel se je lov.

Kii-ve-keno je bil velik lovec in spreten čolnar, toda divjina tudi izkušene ljudi ujame v svoje zanke.

Neko jutro je Kii-ve-keno stoječ v svojem čolnu streljal na divjo raco. Očividno je svojo puško premočno nabil, kajti sunek ob strelu je bil tako močan, da mu je spodrsnilo na tenki ledeni skorji in se je čoln prevrnil. Kii-ve-kenoja je zagrabil tok in ga potegnil s seboj preko dvajset metrov visokega vodopada. Ne da bi mogla pomagati, sta morala sinova, ki sta v bližini pospravljala začasen šotor, gledati kako je umrl njun oče. Brž sta stekla k vznožju vodopada, a nista našla ne očeta ne čolna. Ker ima reka v tem delu na milje daleč polno vodopadov in vrtincev, sta hočeš nočeš morala opustiti vse nadaljnje iskanje in sklenila ostanke svojega očeta poiskati in pokopati pozneje.

Tako stroga in trda je indijanska vzgoja, da sta fanta trinajstih in štirinajstih let hotela nesrečo nemudoma sporočiti v trgovsko naselbino. A to je pomenilo napraviti skoraj 200 km dolgo pot nazaj; in to pot, ki je v dvaintridesetih odsekih šla po suhem, od jezera do jezera, kjer je bilo treba čoln prenašati. Imela pa sta samo še veliki čoln. Treba je bilo hiteti, zakaj vsak trenutek bi lahko začelo zmrzovati. Zato sta vzela s seboj le sekiro, ponvo, čajnik, vžigalice, nekaj moke, masti in čaja. Upala sta, da bosta s tem lahkim bremenom zmogla one dele poti, ko bosta morala čoln s prtljago nositi.

Kar je sledilo, se zdi skoraj neverjetno. V tem letnem času navadno divjajo strašni viharji. Tako se je pogosto zgodilo, da velikega tovernega čolna sploh nista več obvladala in često ju je zaneslo kilometre daleč vstran od njune jugozapadne smeri. Nasprotni vetrovi so dali fantoma mnogo opraviti, tako da sta često vso noč — če so viharji pojenjali — vozarila, namesto da bi počivala. Povrh jima je bila pokrajina toliko kot neznana.

Te okolnosti so od fantov zahtevale mnogo moči in spretnosti. Največ preglavice jima je delala pot po suhem, ko sta morala čoln nositi. Sopihaajoč sta porivala težki čoln na podrti debla ali na kako skalo, zlezla podenj, ter se z neizrekljivo muko dvignila na noge. Često sta lezla po vseh štirih in tako vlekla neznansko breme na-

prej. Na srečo so bili ti kosi poti po večini razmeroma kratki; bilo pa je tudi nekaj dolgih, med njimi eden, ki se je raztezal v daljavo osmih kilometrov.

Dan za dnem sta nadaljevala malodane nadčloveško delo, sifedla v naglici pičel, v vročo mast namočen kruh in ga zalila s požirkom čaja. Ponoči sta zlezla na pol mrtva pod čoln in izčrpana spala brez odej. Na manjših jezerih ju je že začel ovirati led; skozenj sta si morala s kolom utirati pot, tako da sta marsikatero uro prevzila komaj pol kilometra. Začelo je gosto snežiti in veliki mokri kosmi so se vrtinčili v zraku. Sedaj sta morala, dokler sta se pomikala po ravnini, čoln vleči kar po tleh. Nobena nit ni bila več suha na njunih telesih in borne oddihe sta morala porabiti za to, da sta sušila svojo mokro obleko, stoječ gola ob ognju. Polagoma ju je premagalo. Dnevna pot se je skrčila na pičlih šest do sedem kilometrov. Hrana jima je začela pohajati. Točno sta jo razdelila. Komaj da sta še kaj jedla. Njune moči so vedno bolj pešale. Končno nista imela sploh ničesar več. Veliki čoln jima je postal prekletstvo, strahovalec, ki je polagoma izčrpaval njune moči — a potrebovala sta ga. Res sta sicer pripadala za trdo življenje določeni in vzgojeni rasi, a bila sta še otroka, zapuščena otroka v veliki, veliki pustinji, brez hrane, brez zaščite, brez pomoči. Toda kljub svoji mladosti sta se ravnala po zakonu: *izpelji do kraja, kar si začel, nikdar se ne spotikaj, nobeni oviri ne vdaš!*

Upadlih lic, votlega pogleda, zmučena od prividov gladi in vsa omračena od črnih senc grozne očetove smrti, sta Kii-ve-kenojeva sinova po devetnajst in pol dneh dosegla trgovsko naselbino. Njun uspeh je bil sad neizprosne vzgoje, ki jo ima vsak indijanski fant. Ta vzgoja in špartanski duh, ki jima ga je vtisnilo trdo in odpovedi polno življenje, ju je usposobilo, da sta prestala preskušnjo, v kateri bi marsikateri odrasel mož omagal.

Z objavo te zgodbe smo hoteli pokazati vzgojenost in moč volje indijanskih fantov, ki si jih dostikrat po krivici predstavljamo kot »divjake«, in opozoriti na pomembnega indijanskega pisatelja Vašo-Kvonezina (Sivo Sobo).

Vaša-Kvonezin je pravi Indijanec, kanadski lovec in vodnik, predvsem pa velik prijatelj svojega izumirajočega rodu in živali. Kot mlad fant je s cirkusom »Buffalo Bill« preromal vso Evropo in bil po mnenju V. Bohinca (Mladika 1941, str. 128) morda celo v Ljubljani. Njegovi spisi se odlikujejo po živi ljubezni do vsega naravnega in po globokem čustvovanju z vsemi trpečimi, naj bo ljudmi ali živalmi. (Beri n. pr. v Mladiki 1941 njegovo »Sveto drevo«.)

LISTNICA UREDNIŠTVA

Jožko R. — »Iz njegovega dnevnika« je nedvomno pretresljiva izpoved sodobnega dijaka. V marsičem bi bili ti zapiski tudi vzpodbudno branje, a vendar je za sedaj boljše, da ostanejo samo dnevnik. Če bo pa mogoče, bomo priobčili kak odlomek na spomlad; kajti ni primerno objavljati zapiskov z marčnimi in aprilskimi datumi v pozni jeseni. Bilo bi pa škoda, če bi se predajali samo bolnim sanjam. Saj se morda spomnite, kako nekje končuje Zupančič: »A bolne rože naj vrag si zatakne za trak!« Poskusite iz teme priti na svetlo in nam iz svojega trpljenja iztisnite — svetel biser!

E. A. K. — Oba soneta sta dobra vaja v pesnikovanju, čeprav še tu in tam šepata. Najhuje pa je, da sta »narejena«. Dišita namreč vse preveč po omledni pridigi in bobneči budnici, manjka pa jima toplega in pristnega občutja; brez tega je pesem le »brneč bron in zvoneče cimbele«. Poskusite najprej živeti iz globine srca in morda Vam bo potem kdaj privrela tudi — pesem.

Šestošolki. — Pri ugankah ni bilo sreče. Izmed linorezov najdete nekaj že v tej številki, »rajanje« bo morda primerno kdaj kasneje, »križ« pa je premalo izdelan. Veseli smo predvsem majhnih, izvirnih in zlasti dovolj poglobljenih prispevkov.

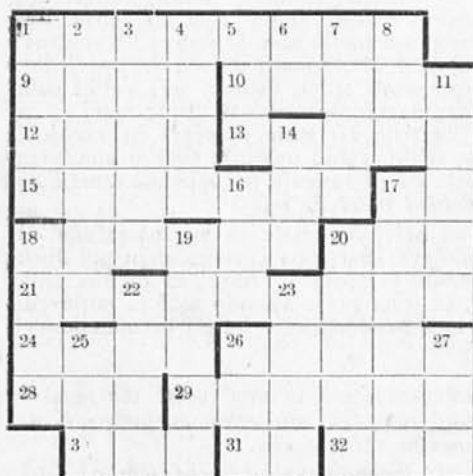
Vse bralce in bralke, posebno še dijake in diakinje, vabimo ponovno k sodelovanju. Toliko rajši bo imel vsak »Zvezdo«, kolikor več bo zanjo žrtvoval in ji pomagal. Dobrodošlo je vse: pesmi, zgodbe, doživljaji, sodobna vprašanja, dvomi... Posebno pa še dobre risbe, zlasti linorezi, ki nam odležejo za drag klišé. Po vsebini pa je najbolje, da je v zvezi z dijaškim življenjem in cerkvenim letom. Tudi dobrih »ugank« vseh vrst bomo veseli. Kar bo primerno, bomo vedno radi priobčili.

Prihodnja številka bo posvečena Brez-madežni in bo izšla za osmi december.

Za bistre glavice

1. Križanka

Vodoravno: 1., 18. in 31. vabilo Naše Zvezde, 9. iznajdba, 10. južna rastlina, 12. up, 13. moško ime, 15. svetopisemska oseba, 17. matematični izraz, 18. glej pri 1. vodoravno! 20. kačji ugriz, 21. Nemčija, 24. plug, 26. ameriški denar, 28. maloazijska gora, 29. orodje, 30. svetopisemska oseba, 31. glej pri 1. vodoravno! 32. časopisna agencija.

Navpično: 1. Cankarjeva novela, 2. Pregljeva drama, 3. delavec v rudniku, 4. arabsko moško ime, 5. dim, 6. kraj pri Ljubljani, 7. abesinsko jezero, 8. svetopisemska oseba, 11. grška pokrajina, 14. del voza, 16. žensko ime, 17. del hrane, 18. italijansko pristanišče, 19. italijansko mesto, 20. svetopisemska oseba, 22. zagon, 23. mesto na Aljaski, 25. vojvodinski kraj, 26. Jalnova drama, 27. abesinski naslov.

Rešitve do 1. decembra na uredništvo! Dvema bo žreb za nagrado določil leposlovno knjigo.

2. Besednica

Seme, motnje, nebeške, Rado, domovi, Drago, kol, emir, Ninive, upam, raj, Ezav, zvezde, mil, jagnjedi.

Katere črke teh besed ti povedo važen Jezusov izrek?

3. Številnica

$$13 + 456169 + 10985109 + 1113 \\ 123149 + 51412510 + 105109 + 11 \\ 13123149 = ?$$

Ključ: 1 2 3 4 5 = del posestva

6 7 8 9 = orožje strupenih žuželk

10 9 11 = del sobe

12 5 13 = števna mera

14 15 9 16 9 = nedoločni števnik

Rešitve iz prejšnje številke

1. Črkovnica: Moči teme ne drže rok križem in so pridno na delu, da bi uničile kraljestvo božje.

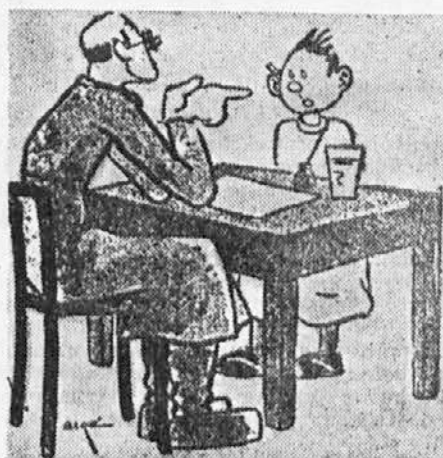
2. Posetnica: Veliki duhovnik.

3. Šport: Čista mladina je moč naroda.

4. Koledar: Sveta so tla, na katerih stojimo.

Izžreban je bil Dolžan Fr., dijak, Marjanišče. Knjigo po lastni izbiri dobi v upravi.

Pri prirodoopisju

»Katera žival je najbolj koristna?«

»Kokoš.«

»Zakaj?«

»Zato, ker jo lahko jemo po njeni smrti in pred njenim rojstvom.«

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 8 Lir, za druge 12 Lir letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streljska ulica št. 12/II. Uredništvo: Marjanišče, Ljubljana. Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič